

Bytom, dnia 9 sierpnia 2025 r.

dr hab. Bartosz Listwan, prof. UŚ

Uniwersytet Śląski w Katowicach

Dziedzina: Sztuki

Dyscyplina: Sztuki muzyczne

**RECENZJA PRACY DOKTORSKIEJ
MGR KATARZYNY GOLECKIEJ**

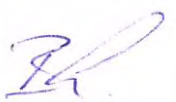
Zlecniodawca recenzji:

Rada Dyscypliny Artystycznej Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku, pismo z dnia 2.07.2025 roku, zlecenie podjęte na podstawie art. 190 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz.U.2021 r. poz. 478 z późn. zm.)

Ocena przedstawionej do recenzji pracy doktorskiej

Praca doktorska mgr Katarzyny Goleckiej pod tytułem *Emocjonalność w kompozycjach słowno-muzycznych jako środek interpretacji z wykorzystaniem technik wokalnych, w oparciu o płytę autorską pt. Kontrasty* obejmuje dzieło artystyczne utrwalone na nośniku cyfrowym oraz część opisową, przedstawioną do recenzji w dwóch wersjach językowych – polskiej i angielskiej.

Dzieło artystyczne stanowi autorski album pt. *Kontrasty*, złożony z dziewięciu wokalo-instrumentalnych kompozycji, będących materiałem do naukowych rozważań poczynionych w części opisowej. Promotorem pracy jest dr hab. Mariusz Klimek, prof. AM

Na dołączonym do pracy nośniku pendrive umieszczone zostały następujące utwory:

- 1) *Bezradność* – tekst i muzyka: Katarzyna Golecka
- 2) *Niemoc* – tekst i muzyka: Katarzyna Golecka
- 3) *Apatia* – tekst i muzyka: Katarzyna Golecka
- 4) *Przestrzeń* (improwizacja wokalna) – muzyka: Katarzyna Golecka
- 5) *Niepewność* – tekst i muzyka: Katarzyna Golecka
- 6) *Nadzieja* – tekst i muzyka: Katarzyna Golecka
- 7) *Miłość* – tekst i muzyka: Katarzyna Golecka
- 8) *Akceptacja* – tekst i muzyka: Katarzyna Golecka
- 9) *Oddech* (improwizacja wokalna) – muzyka: Katarzyna Golecka

Dobór repertuaru został starannie przemyślany zarówno pod kątem koncepcyjnym i wykonawczym, jak i prezentacji możliwości interpretacyjnych oraz wszechstronności w zakresie operowania techniką wokalną. Materiał audio cechuje wysoka staranność realizacyjna, dbałość o zachowanie właściwych proporcji oraz spójne, harmonijne akustyczne brzmienie. Za utrwalenie materiału dźwiękowego, a także miks i mastering, odpowiedzialny jest Piotr Rodak. Rejestracji dokonano w dniach 3–5 lutego 2025 r. w Studiu Nagrań Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku. Na finalny odbiór albumu znacząco wpłynął dobór instrumentalistów. W realizacji, obok autorki i wokalistki, udział wzięli: Aleksander Narkun – fortepian; Jan Sacharczuk – gitara elektryczna; Bartłomiej Brózda – kontrabas, gitara basowa; Jędrzej Szmelter – perkusja, instrumenty perkusyjne; gościnnie: Wojciech Ulanowski – akordeon.

Stylistyka zbioru lokuje się w obszarze wysmakowanego akustycznego popu, trwale osadzonego w nurcie ballady romantycznej, z odczuwalnymi wpływami muzyki jazzowej, brzmień charakterystycznych dla muzyki skandynawskiej oraz elementami nawiązującymi do tradycji muzyki ludowej. Wszystkie partie wokalne – zarówno solowe, jak i drugiego planu – wykonała Katarzyna Golecka. Fakt, iż artystka występuje w roli kompozytorki, autorki tekstów, współaranżerki i wykonawczyni, potwierdza jej wielowymiarowy charakter twórczy.

Już pierwsze dźwięki kompozycji pt. *Bezradność*, prezentowane w postaci introdukcji perkusyjnej oraz sekwencyjnej partii fortepianu realizowanej w dolnym zakresie skali brzmieniowej instrumentu, wprowadzają słuchacza w zmysłowy klimat projektu, ukazując jego nietuzinkowy charakter. Kształtowany pejzaż dźwiękowy jawi się jako wysmakowany muzyczny dialog – opowieść nasycona erudycją, temperamentem i artystyczną wrażliwością. Budzące niepokój, nisko osadzone brzmienia gitary elektrycznej wzbogacają kolejne refreny, nadając im głębi i dramatyzmu. Akompaniament o riffowym charakterze tworzy harmonijną, nieskrępowaną przestrzeń dla narracyjnego prowadzenia głosu doktorantki, pozwalając mu wybrzmieć w pełni.

Druga kompozycja pt. *Niemoc* w błyskotliwy sposób łączy indywidualne walory brzmieniowe z kolektywnym backgroundem instrumentalnym. Typowa dla muzyki jazzowej relacja *call and response*, (w tym przypadku) słyszalna w muzycznym dialogu sekcji rytmicznej z partią akordeonu, pozostawia przestrzeń twórczą zarówno dla solowej partii wokalne jak i ekspresyjnych improwizacji. Zasada ta dotyczy w istocie charakteru brzmienia całego albumu. Wyczuwalne jest to nie tylko na płaszczyźnie wirtuozerkiego opanowania warsztatu, lecz także w konsekwentnie demonstrowanej ścisłej korelacji, będącej fundamentem wykonawstwa muzyki improwizowanej, realizowanej z zachowaniem założeń *tu i teraz*. Tradycyjne dla tej estetyki elementy – taneczność i swing – zostały tu potraktowane jako podłoże dla dalszej ewolucji struktur melodyczno-harmonicznych oraz rytmicznych. Artystka swobodnie i z wdziękiem porusza się pomiędzy tymi estetykami, dowodząc wysokiej kultury muzycznej.

W kompozycji pt. *Apatia* głos Katarzyny Goleckiej cechuje ciepły, jednolity w całej skali tembr oraz inteligentne operowanie frazą, dynamiką i czasem. Wraz z rozwojem utworu wokalistka bez skrępowania eksponuje kolejne aspekty wielowymiarowego temperamentu wokalnego, nadając całości brzmienia głębię ekspresji i stając się kluczowym nośnikiem emocji oraz energii całej interpretacji.

Elementy instrumentalnego traktowania głosu, szeroko prezentowane w kompozycjach *Przestrzeń* i *Oddech*, nadają całemu zbiorowi dojrzały, wyrafinowany charakter. Styl improwizacji wokalnych nawiązuje do mainstreamowej techniki *scat*, przy czym w wykonawstwie doktorantki wyraźnie słyszalne są inspiracje sonorystyczne. Umiejętne zastosowanie w fakturze wokalne pierwszej i drugiego planu efektów

pogłosowych, takich jak *delay* i *reverb*, w istotny sposób kształtują brzmienie – nadając mu przestrzenność, głębię oraz subtelną aurę, która potęguje emocjonalny wydźwięk kompozycji. Artystka swobodnie łączy tradycyjne środki wokalne ekspresji z elementami modernistycznymi. Pojawiają się charakterystyczne dla muzyki ludowej elementy białego śpiewu (śpiewokrzyk), *contemporary sounds*, chrypka, szept, ekspozycja głosu w „improwowanym języku” (partie wokalne drugiego planu).

Interpretacje kolejnych kompozycji – *Niepewność*, *Nadzieja*, *Miłość* i *Akceptacja* – są wyważone, wiernie oddające zróżnicowany charakter liryki wokalne, a jednocześnie pełne emocjonalnej głębi i artystycznej świadomości. Struktura melodyczno-harmoniczna poszczególnych utworów harmonizuje z wysublimowanym słowem, wolnym od transakcentacji, tworząc spójną i oryginalną narrację słowno-muzyczną. Śpiew Katarzyny Goleckiej cechuje nienaganna technika oraz wysoki kunszt wykonawczy. Cechą wyróżniającą doktorantki jest umiejętność łączenia eksponującej pełnię i piękno głosu techniki *bel canto* z elementami śpiewu jazzowego (*free*, *noise*), co pozwala wydobyć bogate w alikwoty brzmienie. W wokalistyce autorki można zauważyć subtelną zmianę wymowy samogłoski nosowej -*q*- w kierunku -*ol*-, co może świadczyć o wpływie regionalnej wymowy; ocena tego zjawiska pozostaje jednak indywidualną kwestią odbiorcy.

Album w całości cechuje duża swoboda wykonawcza. Nawet po wielokrotnym odsłuchu, z każdą kolejną interpretacją, wciąż zaskakuje – zarówno rozwiązaniami formalnymi i harmonicznymi, jak i pomysłową ekspozycją przestrzeni wokalnych, zastosowaniem efektów pogłosowych i *delay*’ów, a także improwizowanymi partiami wokalnymi i instrumentalnymi. Kompozycje pozostawiają w słuchaczu pragnienie ponownego zagłębienia się w ich brzmienie, pielęgnując poczucie muzycznej retrospekcji oraz holistycznego przeżywania i wyrażania emocji poprzez słowo i dźwięk.

W ujęciu całościowym zarysowuje się spójny obraz dojrzałej, wyrafinowanej wokalistki, konsekwentnie zmierzającej do definiowania indywidualnego „języka muzycznej wypowiedzi”, z przekazem adekwatnym do wymagań współczesnego odbiorcy oraz wrażliwością pozwalającą interpretować i komentować otaczającą ją rzeczywistość.

Utwory wokально-instrumentalne w wykonaniu Katarzyny Goleckiej wysłuchałem z dużą przyjemnością.

Po wysłuchaniu dzieła artystycznego, z ogromnym zainteresowaniem przystąpiłem do zapoznania się z jego opisem.

Praca pisemna, stanowiąca opis dziewięciu autorskich utworów słowno-muzycznych, została poprzedzona szczegółowymi informacjami rozwijającymi i uzasadniającymi tezę postawioną przez doktorantkę w tytule rozprawy. Stanowi spójną, przemyślaną i artystycznie wartościową próbę połączenia analizy teoretycznej z praktyką wykonawczą. Autorka podejmuje temat w sposób kompleksowy i osobisty, ukazując aspekt emocjonalności w muzyce wokalne zarówno w warstwie technicznej, jak i interpretacyjnej, opierając się na własnym dziele artystycznym pt. *Kontrasty*.

Rozprawa ma logiczną i klarowną strukturę – obejmuje część teoretyczną (techniki wokalne, improwizacja, analiza środków wyrazu), analizę dzieła artystycznego oraz wnioski końcowe. Poszczególne rozdziały są przejrzyste, zachowują spójny tok narracji i pozostają w wyraźnym związku z główną tezą. Wstęp wprowadza w problematykę w sposób jasny i uporządkowany, a układ spisu treści ułatwia orientację w całości pracy.

Autorka korzysta zarówno z literatury fachowej (techniki wokalne, pedagogika śpiewu, historia jazzu), jak i ze źródeł praktycznych – przykładów wykonawczych wybitnych artystów takich jak Ella Fitzgerald, Chet Baker, Kurt Elling czy Anna Serafińska. Wartościowym elementem jest włączenie wiedzy i doświadczeń zdobytych w praktyce scenicznej oraz pedagogicznej. Bibliografia wskazuje na świadomy i przemyślany dobór pozycji.

Trzon metodologiczny stanowi analiza wybranych technik wokalnych (*scat*, *Speech Level Singing*,) w kontekście wyrażania emocji. Autorka przedstawia je w sposób przystępny, popierając przykładami z własnej praktyki. Umiejętne połączenie aspektów technicznych z refleksją nad ich funkcją w interpretacji nadaje pracy charakter interdyscyplinarny. Szczególnym atutem jest zdolność łączenia perspektywy wykonawcy, pedagoga i badacza. Pragnę podkreślić, iż w przedstawionej formie stanowi ona cenne opracowanie, także dla młodych adeptów sztuki wokalne, poszukujących treści związanych z metodologią pracy nad autorskim wokalnoinstrumentalnym repertuarem, opisanym co istotne z perspektywy kompozytora, autora warstwy literackiej, współaranżera a przede wszystkim wokalisty. Zaprezentowana przez doktorantkę praca charakteryzuje się: wysoką estetyką, kulturą pisemnej wypowiedzi, precyzją w doborze słownictwa.

Z obowiązku recenzenckiego należy jednak wskazać pewne minimalne niedoskonałości edytorskie:

- analiza literatury przedmiotu mogłaby być bardziej rozbudowana o międzynarodowe badania nad emocjami w muzyce;
- część analityczna winna zawierać więcej odniesień do notacji muzycznych, co ułatwiłoby dokumentację omawianych zjawisk;
- miejscami wywód ma charakter nadmiernie opisowy i można by go wzmocnić syntetycznym podsumowaniem po każdym większym bloku treści.

Uwagi te nie obniżają jednak wartości pracy, a jedynie wskazują kierunki ewentualnych dalszych badań i publikacji.

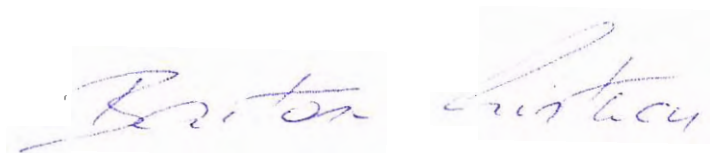
Konkluzja

Praca doktorska mgr Katarzyny Goleckiej ma oryginalny, nowatorski i zarazem edukacyjny charakter. Opisane w rozprawie dzieło artystyczne stanowi wypadkową wiedzy, umiejętności, doświadczenia, wrażliwości oraz dobrego smaku – cech szczególnie cennych w muzyce improwizowanej. Prezentuje wysoki poziom świadomości warsztatowej, interpretacyjnej i twórczej, a podjęty temat został zrealizowany w sposób konsekwentny i przekonujący. Kandydatka wnosi niekwestionowany wkład w rozwój reprezentowanej dyscypliny. Dołączony do pracy pisemnej album w mojej opinii spełnia kryteria dzieła muzycznego najwyższej próby.

Pani mgr Katarzyna Golecka w pełni zrealizowała założone cele artystyczne, spełniając tym samym wymagania określone w Ustawie.

W mojej ocenie praca zasługuje na wyróżnienie.

Stawiam wniosek o przyjęcie pracy doktorskiej.

dr hab. Bartosz Listwan, prof. UŚ